

ANALİTİK KÜR

İyun-iyul 2020-cu il, N 3-4 (147)
Qəzet 21 fevral 2009-cu il tarixdən çıxır

İctimai, ekoloji maarifləndirici qəzet

5 İyun-Su Təsərrüfatı və Meliorasiya İşçiləri Günüdür

"Meliorasiya və Su Təsərrüfatı obyektləri bizim sərvətimizdir"

Ümummilli lider Heydər Əliyevin bu dəhiyə fikirləri Azərbaycan iqtisadiyyatının realqlarını əks etdirməklə yanaşı, həm də onun xalqımız üçün, müstəqilliyimiz üçün nə qədər önəm daşıdığına əyani sübutdur. Xatırlatmaq yerinə düşər ki, Azərbaycanda içməli su və kanalizasiya sektorunun sürətli inkişafının tarixi də böyük dövlət xadimi, Ümummilli Lider Heydər Əliyevin adı ilə bağlıdır.

Azərbaycan Respublikasının Prezidenti İlham Əliyevin rəhbərliyi ilə bu işlər daha geniş miqyası əhatə etməklə Azərbaycan vətəndaşının sosial rifahının yüksəldilməsinə xidmət edir.

Meliorasiya sahəsində öz zəngin təcrübələri ilə fəxr edən sahə əməkçiləri Salyan və qonşu rayonların ərazilərində əkin sahələrinə suvarma suyunun verilməsini və zəruri meliorativ tədbirlərin həyata keçirilməsini təmin etməklə 5 İyun-Su Təsərrüfatı və Meliorasiya İşçiləri Gününi layiqincə qarşılamışlar.

Tahir Yusifov-Salyan Suvarma Sistemləri İdarəsinin rəisi:

Salyan Suvarma Sistemləri İdarəsinin əsas işi Salyan və Neftçala rayonlarının əkin sahələrini suvarma suyu ilə təmin etməkdir. Bu ərazilər Salyan rayonu üzrə 45.897, Neftçala rayonu üzrə isə 14 min hektardır. Bu məqsədlə 67 ədəd nasos stansiyası fəaliyyət göstərir. Onlardan 29-u bilavasitə Kür çayı üzərində quraşdırılmışdır.

Əkin sahələrinin suvarılmasına 1182 kilometr uzunluğunda suvarma kanalı xidmət edir ki, bunların da üzərində kifayət qədər subuxatçı, səviyyəqaldırıcı, borulu keçid və digər hidrotexniki qurğular vardır. Bütün bu işlərin tam həcmdə və yüksək keyfiyyətdə icra edilməsi üçün 90 nəfərlik idarəetmə və texniki heyət, 300 nəfər isə digər peşə iş-tisəh melioratorlar səfərbər olmuşlar.

Melioratorlarımız ötən ilin proqnoz tapşırıqlarını artıqlaması ilə yerinə yetirmişdir. İl ərzində 721 kilometr su kanalları lildən təmizlənmişdir. 88 ədəd hidrotexniki qurğu cari təmir edilmiş və Kür çayından əkin sahələrinə 789 milyon kubmetr su qaldırılmışdır.

Hazırda yeni sahələrin əkin döviyyəsinə qoşulması üçün daha çox su mənbələrinin yaradılmasına üstünlük verilir. Bu məqsədlə ötən ilin sonunda saniyədə 2,4 kub metr su ötürmə qabiliyyəti olan Gomuşlu nasos stansiyası əsaslı təmir edilərək istifadəyə verilmişdir. 600 kv. gücündə 3 nasos qurğusu ilə təmin edilmiş bu stansiya Gomuşlu kəndindən başlayaraq Yenikənd kəndi ərazisinə qədər və burada yaradılan yeni əkin sahələrinin su ilə təminatında müstəsna rol oynayacaqdır.

Azər İsmayilovun rəhbərlik etdiyi Aşağı Muğan Meliorativ Sistemləri İdarəsinin kollektivi də 5 İyun-Su Təsərrüfatı və Meliorasiya İşçiləri Gününi öz töhfələri ilə qarşılayıb.

-İdarəmizin kollektivi

muş, eyni zamanda müəssisə tərəfindən ehtiyacı olan 50 ailəyə maddi yardım göstərmişdir.

Hazırda karantin tədbirlərinə əməl etməklə nəzərdə tutulan işlər uğurla davam etdirilməkdədir.

Bulat Ağabəyov-Bas Mül-Muğan Kollektorları İstismarı İdarəsinin rəisi:

-Rəhbərlik etdiyim müəssisənin kollektivi Salyan, Neftçala, Sabirabad, İmişli və Saatlı rayonları ərazisində 262,5 min hektar sahəyə xidmət edir. Burada 1400 kilometrən çox kollektor-drenaj şəbəkəsi, 1111 hidrotexniki qurğu vardır. Melioratorlarımız öhdəsində olan 10 ekskavator, 3 buldozer və müxtəlif təyinatlı 9 texnikanın köməyi ilə qarşıya qoyulmuş proqnoz vəzifələrini layiqincə yerinə yetirməyə çalışırlar.

2019-cu ildə idarə üzrə 177 kilometr qarşı 186 kilometr kollektor drenaj şəbəkəsi lildən təmizlənmiş, 1067 min kubmetr həcmdə torpaq işi görülmüşdür. İl ərzində 81 qurğu cari, 1 hidrotexniki qurğu və 1 ədəd nasos stansiyası əsaslı təmir edilmişdir. İdarənin balansında 1 ədəd səyyar nasos aqreqatı vardır ki, bu da 2800 hektar Ərazidən drenaj suları kənarlaşdırmaq üçün nəzərdə tutulmuşdur. Bir neçə il əvvəl həmin stansiya elektrik nasos stansiyası kimi yenidən qurulduqdan sonra dövlət fond torpaqlarının pambıq əkinini ilə əlaqədar döviyyəyə cəlb edilməsində əhəmiyyəti daha da artmışdır.

İdarəmiz xidmət etdiyi dövlət fond torpaqlarında, aqroparkın yaradılması ilə əlaqədar olaraq 6 min hektar sahənin əkin döviyyəsinə daxil edilməsində OD-1 kollektor sistemində gücü 3,1 kub-saniyə olan nasos tikili istifadəyə verilmişdir.

2020-ci ilin beş ayında melioratorlarımızın sayı ilə 90 kilometr qarşı 96,5 kilometr kollektor-drenaj şəbəkəsi təmizlənmiş, 315 min kubmetr qarşı 357 min kubmetr lildən təmizlənmə işləri görülmüşdür. 20 ədəd qarşı 28 ədəd hidrotexniki qurğu cari təmir edilib. Sistemdə 115 kilometr su bitkilərinin təmizlənməsi işləri görüldü. İlin əvvəlindən bəri kollektorlarımız vasitəsilə 586260 milyon kubmetr qurunt və səth suları Xəzər dənizinə axıdılmışdır.

"Ana Kür".

Dövlət-vətəndaş həmrəyliyinə töhfə: kölgədən işığa doğru

Prezident cənab İlham Əliyev tərəfindən son aylarda ölkədə qayğıya xüsusi ehtiyacı olan təbəqənin sosial müdafiəsinin möhkəmləndirilməsi istiqamətində atılan humanist addımlar dövlət-vətəndaş həmrəyliyinə ən bariz nümunəsidir. Bu, bir daha göstərir ki, Azərbaycan Prezidenti hər zaman öz vətəndaşının yanındadır. Prezidentimizin bütün fəaliyyəti xalqın sosial-rifah halının yaxşılaşdırılmasına yönəldilmişdir.

Son illər ölkə iqtisadiyyatının dinamik inkişafının təmin olunması işləri ilə paralel olaraq, iqtisadi fəaliyyətin və gəlirlərin tam şəffaflaşdırılması istiqamətində ardıcıl olaraq islahatlar həyata keçirilmişdir. Bu islahatlar "kölgə" iqtisadiyyatının miqyasının əhəmiyyətli dərəcədə kiçilməsinə və rəqəbat mühitinin daha da yaxşılaşmasına mühüm əsaslar yaratmışdır. Dövlət tərəfindən təkmil nəzarət və təşviqə yönümlü mexanizmlərin geniş tətbiqi nəticəsində iqtisadi fəaliyyət sahələrində şəffaflığın ciddi şəkildə artmasına nail olunmuşdur. Bununla da dövlət-biznes münasibətləri daha sağlam əsaslar üzərində qurulmuş, bütün sahələrdə maliyyə intizamı yaxşılaşmışdır.

Son aylar başəri bələyə çevrilmiş, həmçinin çoxsaylı insan tələfatına və iqtisadi deqradasiyaya səbəb olmuş, xüsusən gərgin psixoloji böhran formalaşdırılmış pandemiya şəraitində hökumət səviyyəsində qəbul edilmiş mühüm qərarlar, əvvəlcədən yaradılan infrastrukturlardan təyinatı üzrə istifadə edilməsi, eləcə də yeni istehsal və tibbi müəssisələrin inşası həyata keçirilən siyasətin zaman baxımından doğruluğunu və vacibliyini bir daha göz önünə gətirir. İndiki şəraitdə dünyada yaranan xaos və nizamsız idarəetmədən fərqli olaraq cənab Prezidentin xüsusi göstərişi ilə qısa müddətdə respublika ərazisində müvafiq tibbi məmulların istehsalına başlanılması, respublikamızda maska və tibbi spirt qutlğına rast gəlinməməsi dövlət başçısının qətiyyətinə və bənzərsiz idarəçilik qabiliyyətinə xəbər verir.

Bu çətin günlərdə xalqı ilə həmrəy olmaq, o cümlədən işsizlərin müəyyənöləşdirilməsi müavinətlərin verilməsində operativliyi təmin etmək, axtarışatılı ailələrin övladlarının təhsil haqlarının dövlət tərəfindən ödənilməsi kimi mühüm qərarlar qəbul etmək, sahibkarlara bu çətin dövrlərdə dəstək olmaq və s. məsələlər Azərbaycan xalqı tərəfindən xüsusi rəğbətə və qarşılanaraq humanist rəhbərə qarşı olan sevginin diapazonunu sərhədsiz genişləndirmişdir. Bundan başqa, ən mürəkkəb vəziyyətlərdə, eləcə də həssas dövrlərdə vətəndaşlarımızın bir-birənlə şəkildə ölkə rəhbərliyinin çağırışlarına adekvat cavab verməsi, o cümlədən sağlām cəmiyyət uğrunda aparılan mübarizədə önərilən tələblərə qarşı loyallıq göstərməsi dövlət başçısına olan hədsiz inam və etimadın nəticəsidir.

Digər tərəfdən ölkəmizdəki müsbət dinamika göz qabağındadır. Belə ki, cari ilin birinci rübünün sosial-iqtisadi yekunlarına görə ümumi daxili məhsulda 1,1 faiz artım, qeyri-neft sektorunda isə 3 faizdən bir qədər çox artım qeydə alınmışdır. Bütün dünyanın koronavirus pandemiyasına görə böhrana düşər olduğu vaxtda ölkəmizdə həm ÜDM-də, həm də qeyri-neft sektorunda inkişafın qeydə alınması bir daha deməyə əsas verir ki, uğurla aparılan siyasət hər vəziyyətdə və hər cür şəraitdə öz bəhrəsini verir.

Hər zaman olduğu kimi, koronavirus dövründə də əhalinin həssas qruplarına müvafiq yardımlar edildi. Bunun nəticəsidir ki, hər gün paytaxtdan və regionlardan Prezident İlham Əliyevin ünvanına minlərlə səmimi minnətdarlıq məktubları göndərilir. Bu məktublar insanların ölkə Prezidentinə olan inamının, etibarının daha bir təzahürüdür. Bu məktublar xalq-iqtidar birliyini bir daha ortaya qoyur.

Azərbaycan Respublikasının Prezidenti cənab İlham Əliyevin rəhbərliyi ilə həyata keçirilən sosial-iqtisadi siyasət nəticəsində ölkəmizin hər yerində olduğu kimi Salyan rayonunun da iqtisadiyyatı inkişaf etmiş, rayonda tikinti, abadlıq və quruculuq işləri davam etdirilmişdir. Salyan rayonunda sosial-iqtisadi inkişaf proqramı çərçivəsində həyata keçirilən işlərin davam etdirilməsi bunun əyani sübutudur.

Belə ki, 2020-ci ilin əvvəlindən Heydər Əliyev Fondunun təşəbbüsü ilə Qarabağlı kəndində 100, hər biri 60 yerlik olan şahər 3 və 9 saylı uşaq bağçası üçün, Aşağı Kürkənd kəndində 360 və Qızıllağac kəndində 1000 şagird yerlik tam orta məktəbi üçün yeni bina tikilir. Eyni zamanda, Salyan Rayon Mərkəzi Xəstəxanasının Doğum Evinin və Birləşmiş Uşaq Xəstəxanasının, eləcə də Mərkəzi rayon Xəstəxanasının Yulxucu Xəstəliklər şöbəsinin əsaslı təmiri davam etdirilir. 11 km uzunluğunda Yuxarı Noxudlu-Aşağı Noxudlu-Xurşud-Aşağı Kürkənd kəndlərarası yolların təmir edilərək asfalt örtük çəkilməsi işləri davam etdirilir.

Azərbaycan Respublikası Kənd Təsərrüfatı Nazirliyi tərəfindən rayonun Qaracala qəsəbəsi ərazisində Salyan Regional Aqrar Elm və İnnovasiya Mərkəzi üçün mini pambıq emalı müəssisəsinin, istixana kompleksinin və yardımçı binaların, rayonun Kürqaraqash kəndi ərazisində isə müasir tə-

rışlarına adekvat cavab verməsi, o cümlədən sağlām cəmiyyət uğrunda aparılan mübarizədə önərilən tələblərə qarşı loyallıq göstərməsi dövlət başçısına olan hədsiz inam və etimadın nəticəsidir.

Digər tərəfdən ölkəmizdəki müsbət dinamika göz qabağındadır. Belə ki, cari ilin birinci rübünün sosial-iqtisadi yekunlarına görə ümumi daxili məhsulda 1,1 faiz artım, qeyri-neft sektorunda isə 3 faizdən bir qədər çox artım qeydə alınmışdır. Bütün dünyanın koronavirus pandemiyasına görə böhrana düşər olduğu vaxtda ölkəmizdə həm ÜDM-də, həm də qeyri-neft sektorunda inkişafın qeydə alınması bir daha deməyə əsas verir ki, uğurla aparılan siyasət hər vəziyyətdə və hər cür şəraitdə öz bəhrəsini verir.

Hər zaman olduğu kimi, koronavirus dövründə də əhalinin həssas qruplarına müvafiq yardımlar edildi. Bunun nəticəsidir ki, hər gün paytaxtdan və regionlardan Prezident İlham Əliyevin ünvanına minlərlə səmimi minnətdarlıq məktubları göndərilir. Bu məktublar insanların ölkə Prezidentinə olan inamının, etibarının daha bir təzahürüdür. Bu məktublar xalq-iqtidar birliyini bir daha ortaya qoyur.

Azərbaycan Respublikasının Prezidenti cənab İlham Əliyevin rəhbərliyi ilə həyata keçirilən sosial-iqtisadi siyasət nəticəsində ölkəmizin hər yerində olduğu kimi Salyan rayonunun da iqtisadiyyatı inkişaf etmiş, rayonda tikinti, abadlıq və quruculuq işləri davam etdirilmişdir. Salyan rayonunda sosial-iqtisadi inkişaf proqramı çərçivəsində həyata keçirilən işlərin davam etdirilməsi bunun əyani sübutudur.

Belə ki, 2020-ci ilin əvvəlindən Heydər Əliyev Fondunun təşəbbüsü ilə Qarabağlı kəndində 100, hər biri 60 yerlik olan şahər 3 və 9 saylı uşaq bağçası üçün, Aşağı Kürkənd kəndində 360 və Qızıllağac kəndində 1000 şagird yerlik tam orta məktəbi üçün yeni bina tikilir. Eyni zamanda, Salyan Rayon Mərkəzi Xəstəxanasının Doğum Evinin və Birləşmiş Uşaq Xəstəxanasının, eləcə də Mərkəzi rayon Xəstəxanasının Yulxucu Xəstəliklər şöbəsinin əsaslı təmiri davam etdirilir.

11 km uzunluğunda Yuxarı Noxudlu-Aşağı Noxudlu-Xurşud-Aşağı Kürkənd kəndlərarası yolların təmir edilərək asfalt örtük çəkilməsi işləri davam etdirilir.

Azərbaycan Respublikası Kənd Təsərrüfatı Nazirliyi tərəfindən rayonun Qaracala qəsəbəsi ərazisində Salyan Regional Aqrar Elm və İnnovasiya Mərkəzi üçün mini pambıq emalı müəssisəsinin, istixana kompleksinin və yardımçı binaların, rayonun Kürqaraqash kəndi ərazisində isə müasir tə-

ləblərə cavab verən Dövlət Sort Sınaq Məntəqəsi üçün yeni inzibati binanın tikintisi davam etdirilir.

Rayonda qeyri-neft sektorunun, o cümlədən kənd təsərrüfatının inkişaf etdirilməsi, yeni istehsal sahələrinin yaradılması istiqamətində bir sıra tədbirlər həyata keçirilmişdir. Azərbaycan Respublikasının İqtisadiyyat Nazirliyi Sahibkarlığa Kömək Milli Fondu tərəfindən 20 sahibkara 1 milyon 373 min manat kredit verilmişdir.

2019-cu ildə rayon ərazisində işaxtaran əhali qrupu ilə bağlanmış əmək müqavilələrinin sayı 1321 nəfər olmuş, bundan 350 nəfəri özəl sektorun payına düşmüşdür. 2020-ci ilin 19 may tarixinə isə işaxtaran şəxslərlə bağlanmış əmək müqavilələrinin sayı 270 nəfər olmuşdur. Bundan, koronavirus pandemiyası (COVID-19) dövründə dezinfeksiya işlərinə və 65 yaşdan yuxarı şəxslərə xidmət göstərmək üçün "İşsiz Dostu" proqramı çərçivəsində rayon ərazisində 265 nəfər sosial işçi kimi işə cəlb edilmişdir. İctimai işlərə cəlb edilmiş vətəndaşların plastik əmək haqqı kartları müvəkkil banklar tərəfindən hər bir vətəndaşın şəxsən özünə təqdim edilməsi həyata keçirilir.

Cari ilin aprel ayının 17-də Prezident cənab İlham Əliyev keçirdiyi videobəlağlatı formatında iclasda 600 min insana iki ay ərzində hər ay 190 manat birdəfəlik vəsait verilməsini tapşırırdı. Beləliklə, pandemiya dövründə işsiz kimi qeydiyyata alınan 600 min vətəndaşa iki ay müddətində yaşayış minimumu həcmində (190 manat) birdəfəlik müavinətin verilməsi nəzərdə tutuldu. O cümlədən, Salyan rayonu ərazisində aprel ayında 5659 nəfərə "Azərpoçt" MMC-nin Salyan Filialı tərəfindən 190 manat birdəfəlik müavinət verilməsi, həmin 190 manat birdəfəlik müavinət alan vətəndaşlara müvafiq banklar tərəfindən may ayı üçün müavinətlərin plastik kartlarla verilməsi həyata keçirilir.

Qeyd edək ki, artıq üç ildən çoxdur ki, Salyan rayonu dövlət büdcəsindən dotasiya almır, yerli büdcə hesabına özünü maliyyələşdirir.

Beləliklə inanırıq ki, cənab Prezidentin qarşıya qoyduğu vəzifələrə və sosial islahatlar proqramına uyğun olaraq, gələcəkdə də əmək, məşğulluq, sosial müdafiə sahəsində geniş islahatlar, sosial xidmətlərin genişləndirilməsi, qeyri-formal məşğul vətəndaşların formal məşğulluğa keçidinin sürətləndirilməsi və digər sahələrdə işlər davam etdiriləcəkdir. Bütün bunlar isə öz növbəsində xalqımızın rifahının yaxşılaşmasına hesablanmışdır.

Salyanda su təchizatı və kanalizasiya sisteminin yenidən qurulması davam etdirilir

Salyan şəhəri uzun illər içməli su sarıdan ciddi korluq çəkmişdir. Ötən əsrin 50-60-cı illərində inşa edilmiş su qurğuları sistemi fiziki və mənavi cəhətdən kənlənmiş və əhalinin artan tələbatını ödəmirdi. Azərbaycan Respublikasının Prezidenti cənab İlham Əliyevin əhalinin sosial rifahının yüksəldilməsinə yönəldilmiş siyasəti nəticəsində Salyan rayonunun da su təchizatı və kanalizasiya sisteminin yenidən qurulmasına başlanılmışdır. Son zamanlarda nəzərəcar-pacaq işlər görülmüş, Salyan şəhərinin mərkəzində əhalinin içməli su təchizatı demək olar ki, tam təmin edilmişdir.

Ölkə başçısının 25 dekabr 2019-cu il tarixli Sərəncamı ilə Salyan şəhərinin su təchizatı və kanalizasiya sisteminin yenidən qurulması ilə bağlı tədbirlərin davam etdirilməsi üçün 3 milyon vəsait ayrılmışdır. Cari ilin əvvəlindən məlum koronavirus pandemiyası ilə əlaqədar işlər ləngisə də, hazırda Nazirlər Kabineti yanında Operativ Qərargahın müəyyən etdiyi qaydalar çərçivəsində işlər davam etdirilməkdədir. Su xətlərinin quraşdırılması işləri şəhərin Q.Əsgərov, E.İmanov, Ağ Mir Bağır Ağazadə və digər küçələri ilə yanaşı, Qalalı yaşayış massivində də icra olunur. İşlərin gedişi ilə yaxından tanış olmaq üçün ərazidə olmuş. Öyrəndik ki, nəzərdə tutulan işləri AZ QRAFT konstruktion MMC-nin kollektivi həyata keçirir. MMC-nin rəhbəri İskəndər Qasimov bildirdi ki, nəzərdə tutulan işlər 4 briqada tərəfindən icra olunur. Hər briqada peşəkar ustalar, 2 traktor, 1 Kamaz markalı məşinlə komplektləşdirilib. Əlavə olaraq Popkat tipli traktor da inşaatçılara kömək edir. Sakit Vəliyevin başçılıq etdiyi

briqadanın üzvləri, qaynaqçı Amid İbrahimov, Fariz Zeynalov, çilingər Rəsim Səmidov, Xəyyam Əmərrov və başqaları proqnoz tapşırıqlara artıqlaması ilə əməl edirlər. İnşaatçılar nəzərdə tutulan işləri iyun ayının sonuna kimi təhvil vermək əzmindədirlər.

Hazırda su xətlərinin çəkilməsi ilə yanaşı, həm də evlərə yeni su sayğacları quraşdırılır. Müxtəlif diametrlə su xətlərinin çəkilişi, playayıcı hidrantların, su quyularının inşası da yekunlaşmaq üzrədir.

Biz kollektivi Su Təsərrüfatı və Meliorasiya İşçiləri Günü münasibətilə təbrik edərək ərazidən ayrıldıq. İşiniz avand olsun.

Qürbətdə doğuldu, qürbətdə öldü...

Əli bəy Hüseynzadənin qızı İstanbulda dəfn edilmişdir

Azərbaycan ədəbi-ictimai fikrinin parlaq nümayəndəsi, görkəmli türkoloq, tanınmış mütəfəkkir və yazıçı-publisist Əli bəy Hüseynzadənin qızı Feyzavər Alpsar Turan İstanbulda vəfat edib.

AZƏRTAC xəbər verir ki, ötən ilin dekabrında 100 yaşı tamam olan Feyzavər Alpsar vəsiyyətinə uyğun olaraq İstanbulun Zəncirliquyu qəbiristanlığında həyat yoldaşının yanında dəfn ediləcək.

Yaxınlarının bildirdiyinə görə, koronavirus pandemiyası ilə əlaqədar olaraq Türkiyədə tətbiq olunan dörd günlük karantin səbəbindən dəfn mərasimi keçirilməyəcək. Feyzavər Alpsar Turan uzun müddətdir ki, Alzaymer xəstəliyindən əziyyət çəkirdi. Azərbaycanın Türkiyədəki səfirliyi faktı təsdiq edib.

Qeyd edək ki, F.Turan Prezident İlham Əliyevin Sərəncamı ilə "Dostluq" ordeni və "Xalq Cümhuriyyətinin 100 illiyi" medalı ilə təltif olunub.

Prezident İlham Əliyev Əli bəy Hüseynzadənin qızı Feyzavər xanımın vəfatını dərin kədər hissi ilə qarşılamışdır

"Azərbaycan ədəbi-ictimai fikrinin görkəmli nümayəndəsi, tanınmış maarifçi və yazıçı-publisist Əli bəy Hüseynzadənin qızı Feyzavər Turan Alpsarın vəfat etməsi xəbərini dərin kədər hissi ilə qarşıladım.

Feyzavər Turan Alpsar böyük mütəfəkkirin ədəbi-elmi irsinin qorunub saxlanmasında mühüm rol oynamışdır. O, Azərbaycan

Respublikası ilə Türkiyə Respublikası arasında mədəni əlaqələrin möhkəmləndirilməsində xidmətlərinə görə "Dostluq" ordeni, "Azərbaycan Xalq Cümhuriyyətinin 100 illiyi (1918-2018)" yubiley medalı ilə təltif edilmişdir.

Allah rəhmət eləsin!

Bakı şəhəri, 25 aprel 2020-ci il."

Ziyalılar Feyzavər Turan Alpsarın vəfatını dərin kədər hissi ilə qarşılayıb

Xalq yazıçısı Anar:

-Əli bəy Hüseynzadənin son yadigarı - sevimli qız balası Feyzavər xanımın vəfatı şəxsən mənim üçün də ağır itkidir. Feyzavər xanım uzun ömür sürdü. Səlim Turanın vida mərasimində çıxış etmişdim. Sonra Feyzavər xanımı İstanbulda evində ziyarət etdim. Feyzavər Alpsar Əli bəyin irsinin qorunmasında böyük

xidmətlər göstərdi.

Azərbaycan dövləti, ölkəmizin başçısı Əli bəy Hüseynzadə irsinə layiqincə sahib çıxdı, onun tarixi qiymətini verdi. Eyni zamanda, bu ocağın son yadigarı Feyzavər xanıma xüsusi diqqət göstərdi. Bu dəyərli və çox vacib diqqət Feyzavər xanımın son və ən böyük təsəllisi oldu.

Allah rəhmət eləsin.

Xalq yazıçısı Elçin:

-Əli bəy Hüseynzadənin qızı, Səlim Turanın bacısı Feyzavər xanımın vəfatı xəbərini ağır kədər hissi ilə qarşıladım. İlk xatırladığım unudulmaz Səlim Turan oldu. 1987-ci ildə Parisə səfərim zamanı Səlim Turanla, onun həyat yoldaşı Şahiqa xanımla olan görüşümü unudulmaz duyğularla xatırlayıram. Sonra mən İstanbulda Əli bəyin böyük qızı Saida Santurla da görüşdüm.

Feyzavər xanım rəssam idi. O, mənim yaddaşımda həm Əli bəy Hüseynzadənin son yadigarı kimi, həm də rəssam kimi qalacaq.

Qəbri nurla dolsun.

AMEA-nın birinci vitse-prezidenti, akademik İsa Həbibbəyli:

Azərbaycan

xalqı Feyzavər xanı

nımı geniş dünya-

görüşünə malik,

Azərbaycanı və

xalqını sevmə

zəngin mənə-

viyyətli bir xanım

kimi qəbul etmişdir. Əli bəyin son yadigarı Feyza-

vər xanımın dünyasını dəyişməsi Azərbaycan ziya-

ları üçün böyük itkidir.

Allah rəhmət eləsin!

Sabiq səhiyyə naziri, "Təfəkkür" Universitetinin rektoru, professor Rahim Hüseynov:

Azərbaycanda Hü-

seynzadə soyadının da-

şıyıcılarından biri kimi, bu

ağır və əvəzedilməz itkiyə

görə Feyzavər xanımın

əzizlərinə, türk istiqlal

məfkurəsindən bəhrələnen

hər kəsə Əli bəy Hüseyn-

zadənin dünyaya gəldiyi

qədim Salyan torpağının

insanları adından, şəxsən

öz adından dərin hüznümlə

başsağlığı verirəm.

Türk millətinin başı

sağ olsun.

Feyzavər Alpsarın

dünyasını dəyişməsi bə-

rdə acı xəbərdən doğan

kədər hissini bizimlə, Əli

bəy yurdunun sakinləri

ilə, bütün Türk dünyası ilə

bölüşən respublikamızın

tanınmış ziyallılarına, hər

kəsə dərin təşəkkür və mün-

nətdarlığını bildirirəm.

Əli bəy Hüseynzadənin mədəni varlığı bütün Türk dünyası üçün həmişə qürur və iftixar olaraq qalacaqdır.

Ali bey Hüseynzadə və Feyzavər Alpsar

Bilindiği gibi Feyzavər Alpsar Türk Dünyası'nın sessiz ışığı, büyük müfəkkir Alibey Hüseynzadə'nin küçük kızıdır.

1919 yılının son günü İstanbul'da Nur-u Osmaniye'de Bab-ı Ali'ye yakın bir evde doğmuştur. İlk ve orta okul sonrası Kız Sanat Lisesi'ni bitirince Güzel Sanatlar Akademisine girmiş, Resim bölümünde eğitimini devam ettirmiştir.

Feyzavər Hanımefendi, ablası Seyide və ağabeyi Selim ile tam bir kültür, sanat ve bilim dünyası içinde büyüdüğünü söyler. Cumhuriyet Türkiye'si ablası Seyide'yi bir devlet bursu verip Lyon'a matematik tahsiline göndermiştir. Selim ise Galatasaray Lisesi sonrası Güzel Sanatlar Akademisi, resim bölümünü bitirmiş, bir süre sonra Fransa'ya gitmiştir.

Feyzavər Hanım 1940 yılında atasını yitirmiş, aynı yıl Mehmed Ali Alpsar ile evlenmiştir.

Kaymakam olan eşinin görevi nedeniyle on yıl Anadolu'da yaşamışlar, daha sonra Ankara'ya dönmüşlerdir. Ankara'da İç İşleri Bakanlığı'nda dokuz yıl görev yapan eşi İstanbul'a Emniyet Müdürü olarak atanınca Feyzavər Hanım tekrar sanat hayatına dönmüş, Şişli'de bir sanat galerisi açmıştır. Ancak bu işin çok yorucu olduğunu görünce kapatmış, "Geleneksel ve Modern Şahmeran" resimlerinden oluşan sergiler açmış, son sergisini 1995'te gerçekleştirmiştir.

25 yıl önce tanıdığım Feyzavər Hanım 'atamı çok sever ve büyük bir şahsiyet olduğunu bi-

lirdim ama Türk Dünyası'nda bu kadar büyük bir kültür adamı ve müfəkkir olduğunu bilmezdim, geç de olsa bana onu tanımlar sağ olsun' derdi.

Alibey Hüseynzadə'nin eserlerini saklayan ablası Seyide Hanım Ali Haydar Bayat ile birlikte Azerbaycan'a Salyan'a ziyare-

te gidince Feyzavər Hanım onlara iştirak edememiş, buna çok üzülmüştü. Seyide Hanım vefat edince atasının eserlerini onun evinden almış, bu güne kadar muhafaza etmiştir.

Dostluğunu uzun yıllardır taşıdığım Feyzavər Hanım atası Alibey'i her gün daha yakından hissetmiş, ona düşen sorumluluğun ne kadar ağır olduğunu fark etmişti. Birlikte olduğumuz zamanlar bana "biliyor musun babama ait bir şey daha buldum" der, sevinçle gösterirdi. Bazı fotoğrafların kimler olduğunu birlikte araştırır isimleri okuduk o da kendi yazısı ile yazar saklardı.

Azerbaycan'dan ilk ziyaretler başladığında talihsiz bir olay olmuş, uzun süre kimseyi kabul etmek istememişti.

Benim tanıştığım değerli insanları tanıdıkça ve bizlerin telkini ile yumşamış, kendi yurdunu daha çok merak etmişti. Hekimle seyahat etmesini mahzurlu görünce Azerbaycan'a gidememiş, üzülmüştü.

Ağabeyi Selim Turan tüm eserlerini İstanbul Üniversitesi'ne bağışlamış, orada özel ve daimi bir galeri yapılmıştı.

Atasının eserleri için kendisine gelen teklifleri ise devamlı geri çevirmişti. Karar vermesi cetin olacaktı. Onun için her gün biraz biraz, adım adım gitmek, onun ne hissettiğini anlamak ve paylaşmak gerekiyordu. Çok kibar bir insandı. Bir kaç gün gidememişsem hemen telefon eder çaya çağırırdı.

Sonunda "Hayat Gazetesi"nin tüm sayılarının Ege Üniversitesi'ne verilmesi, diğer tüm resimler

ile eşyalarının Azerbaycan'a taşınması ve İstiklal müzesine yerleştirilmesi, tam da onun gönlüne uygun oldu. Diğer yazışmalar ve eserler halen İstanbul'da Alibey'in dostu olan bir ailenin çocukları tarafından saklanmakta, gün yüzüne çıkarılmayı beklemektedir. Feyzavər Hanım'ın kendilerinin hazırlayıp yazacaklarını söylemektedirler. Umarım yaparlar.

Alibey Hüseynzadə'yi bize tekrar taşıyan Feyzavər Hanım'a Türk Dünyası ne kadar teşekkür etse azdır.

Mekânı cennet olsun.
Prof. Dr. İbrahim Yıldırım.

Əli bəy ruhuna böyük ehtiramla

Əli bəy Hüseynzadənin qızı Feyzavər xanımın Haqq dünyasına qovuşması xəbərini dərin kədər hissi ilə qarşılayanlar içində onun ata yurdunun təəssübkeş insanları da vardır. Türkcülüyn vətəni hesab edilən Salyanın yurdsevar övladları Əli bəy Hüseynzadənin xatirəsini əziz tutduqları kimi, onun son yadigarına da dərin ehtiramla rını bildirmişlər.

Bu acı xəbər dünyada koronavirus pandemiyasının ən şiddətli dövrünə təsadüf etsə də, insanların mətbuat səhifələrində, sosial şəbəkələrdə, informasiya saytlarında bu kədə-rə münasibətlərini bildirmiş və qardaş Türkiyədən Feyzavər xanımın yaxınları ilə əlaqələr qurmuş, başsağlıqları göndərmişlər.

Salyan rayonunun təəssübkeş ziyahısı Rahim Hüseynov Feyzavər xanımın yaxını, onun hüquq işlərini idarə etməkdə yardımçısı olan hörmətli İbrahim bəyə də mərhumun vəfatı günü 25 aprel 2020-ci ildə başsağlığı ünvanlamışdır. Başsağlığında deyilir:

Hörmətli İbrahim Bəy!

Böyük türk xalqının mütəfəkkir oğlu Əlibəy Hüseynzadənin sonuncu yadigarı, qızı Feyzavər Alpsarın Türkiyədə vəfat etməsi xəbəri Azərbaycanla Hüseynzadə soyadının təmsilçisi və davamçısı kimi mənə də sonsuz kədərləndirdi və sarsıtdı.

Əzizim İbrahim Bəy !

Bu ağır və əvəzedilməz itkiyə görə Sizə, Feyzavər xanımın əzizlərinə, türk xalqlarının mədəni istiqlaliyyət məfkurəsindən bəhrələnen hər kəsə Əlibəy Hüseynzadənin dünyaya gəldiyi qədim Salyan torpağının insanları adından, şəxsən öz adından dərin hüznümlə başsağlığı verirəm.

Qardaşım İbrahim Bəy !

Hamımız üçün ağır olan bir gündə mən Sizin və türk xalqının təəssübkeş insanlarının yanında ola bilmədiyimə görə dərin təəssüf hissi keçirirəm. Hamımız dünyanı bürüyən Koronavirus pandemiyasının qadagalarına əməl etmək məcburiyyətindəyik və bu üzəndən doğmaldan üzəq düşmüşük. Bildirirəm ki, Feyzavər xanım tərəfindən atasının zəngin irsinin qorunması və gələcək təbliği üçün bu yadigarların Azərbaycana ərməğan edilməsi çox böyük fədakarlıq olmaqla, xalqlarımız arasında qardaşlığın, dostluğun daha da möhkəmlənməsinə kömək etmişdir. Bu işdə Sizin də əvəzsiz xidmətlərinizi həmişə xatırlayır və dəyərlandiririk.

Hörmətli İbrahim Bəy!

Əlibəy Hüseynzadənin özüni və övladlarının xatirəsi hər birimizin qəlbində daima

yaşayacaqdır.

Allah rəhmət etsin, torpaqları nurla dolsun.

Rahim müəllimin kədər və nisgil dolu, eyni zamanda xatirəsinə böyük ehtiram ifadə olunan məktubuna İbrahim bəy də cavabsız qalmamışdır. Əli bəy Hüseynzadə irsinə və onun övladlarına sonsuz qayğı göstərən İbrahim bəy Rahim bəy ünvanladığı cavab məktubunda yazmışdır:

Aziz Rahim Bey!

Məktubunuz üçün təşəkkül ederim. Feyzavər Hanım Allah'ın sevgili kuludur ki, 101 yıl güzelliklər içində yaşad və Atasının kültür varlığını yaşattı. Hem Türkiye, hem Azerbaycan başta olmak üzere bütün Türk Dünyası'na büyük filosof Alibey Hüseynzadə'nin hizmetlerini aktardı.

Ayrıca Alibey Hüseynzadə'nin sizin koğumunuz olduğunu da biliyorum. Ne mutlu ki, aileniz Türk Dünyasına böyle büyük bir adam yetiştirmiş.

Görüşəbilmek dileğiyle sizlere de sağlık ve güzellikler dilerim.

İbrahim Yıldırım

Hörmətli oxucularımız!

Əli Bəy Hüseynzadənin qızı Feyzavər Turan Alpsarın 100 ildən artıq ömür edərək Türkiyənin İstanbul şəhərində vəfatından artıq aylar keçir. Bir-birini qovan illər 2020-ci ilin aprelin 25-i gününü də çoxlarına unuduracaqdır. Atası kimi, vətəndən uzaqda torpağa qovuşan Feyzavər xanım haqqında bu səhifəni hazırlamaqda əsas amalmız Əlibəy Hüseynzadənin öyrənilməsi işinə bir töhfə vermək idi.

Biz tariximiz, soykökümüz, mədəni dəyərlərimiz haqqında, Darülmöminlərimiz, din xadimlərimiz, elm və sənət adamlarımız incəsənət xadimlərimiz. nəhayət, xeyirxah, səxavətli, yurdsevar insanlarımız haqqında nə qədər çox yazıb maarifləndirici iş aparacaq, gələcək nəsillərə verə biləcəyimiz töhfələrin mədəni yükü daha da çox ola bilər. Feyzavər xanım hekayəsi bu töhfədə bir səhifədir. Samırıq ki, onu həmişə vərəqləməyə, oxumağa, yad etməyə dəyər.

Çünki, Feyzavər xanımın təmsalında "Ana Kür" qəzetinin fəaliyyətini qardaş Türkiyədən ilk qiymətləndirən İbrahim bəyin sətirlərini oxusaq yerinə düşər:

Rüstəm Bey mərhəbə!

Feyzavər Hanım'ın vəfatı şübhəsiz həm Salyan, həm Türk Dünyası için büyük kayıp olmuştur. Siz orada Alibey Hüseynzadə'nin və Türklüğü yaşıyırsınız; ne mutlu size.

**Azərbaycan
Respublikası
Prezidenti yanında
QHT-lərə Dövlət
Dəstəyi Şurası**

Fəal istirahət və ekoturizmin təbliği

**“Ana Kür”
Ekoloji Problemlərin
Öyrənilməsinə Kömək
İctimai Birliyi**

*Azərbaycan Respublikası Prezidenti yanında QHT-lərə Dövlət Dəstəyi Şurasının maliyyə yardımı ilə
"Ana Kür" İctimai Birliyi tərəfindən Salyan rayonu ərazisində icra ediləcək "Fəal istirahət və ekoturizmin təbliği"
layihəsi çərçivəsində maarifləndirici səhifə*

1-ci buraxılış

“Fəal istirahət və ekoturizmin təbliği” istiqlamətində tədbirlərin təşkili

Müasir dövrdə ekoloji turizm dünya turizm sənayesinin ən sürətli inkişaf edən sahələrindən biridir. Ekoloji turizm təbiətdən zövq almaqla, fəal istirahət məqsədi ilə istifadənin yeni forması kimi ətraf mühitin qorunmasının təbliği olunmasına, turizm fəaliyyətinin dayanıqlılığına yeni imkanlar açır.

Azərbaycan dünyanın öz təbii sərvətlərini bu günə qədər qoruyub saxlaya bilən ölkələrdəndir. Hazırda bizim qarşımızda duran əsas vəzifələrdən biri də bu sərvətlərin dəyərini dərk etmək, qiymətləndirmək və onların istifadəsi zamanı savadlı yanaşmaqdır ki, bu da təbiəti bərpa etməyə, artırmağa, yaxşılaşdırmağa və gələcək nəsillərə çatdırmağa xidmət etməkdir. Dünya ölkələrinin təcrübəsi göstərir ki, bu ehtiyatların istirahət məqsədi ilə istismarının düzgün təşkil olunmaması təbii resursların aşınmasına və dağılmasına aparıb çıxarır. Bu ehtiyatları yenidən bərpa etmək isə böyük miqdarda maddi vəsait tələb edir. Biomüxtəlifliyi isə tam bərpa etmək mümkün olmur. Ona görə də əhalinin maarifləndirilməsi məqsədi ilə insanla təbiət arasında dost münasibətlərinin yaranması məsələsi hər zaman aktual olaraq qalmaqdadır. Problemin həlli üçün isə digər məsələlərlə yanaşı, ekoturizmin inkişaf etdirilməsinin əhəmiyyəti böyükdür.

Layihənin məqsədi ekoturizmin təşkil istiqamətində ənənəsi nisbətən az olan Salyan rayonunda bu sahənin təbliği və təşkil istiqamətində praktik və maarifləndirici addımlar atmaq, ekoturizmin və onun digər komponentlərinin inkişafı üçün mövcud şəraitin imkanlarını ödə cəkməklə, əhalinin məşğulluğunu və infrastrukturun inkişafını ehtiva edən sosial-iqtisadi dayanıqlılığın təmin edilməsi kimi son nəticəyə hesablanmış təşəbbüslərə dəstək verməkdir.

Aşağıdakı vəzifələr icra ediləcəkdir: -Ekoturizmi təşkil etmək məqsədi ilə mövcud infrastrukturun iqtisadi, mədəni və təbii imkanlarını öyrənilməsi; Ərazidəki Şirvan Milli Parkının rəhbərliyi və Parkın sərhədləri yaxınlığında yerləşən kəndlərin yerli inzibati ərazi nümayəndələri, bələdiyyə sədrləri, məktəb direktorları və yerli əhali ilə görüşməklə layihənin məqsədlərinin izah edilməsi;

-Şirvan Milli Parkı və Babazanan dağları ətrafında mövcud qədim insan məskənləri, palçıq vulkanı və "Şır-Sır" adlanan şor bulaq ərazisinə ekoturların təşkili; -Ekoturizm imkanları olan ərazilərə yaxın yerlərdə əhali qrupu və məhəllələrində yerləşən Yenikənd, Qardili və Kürsəngi kəndlərinin hər birində və rayon mərkəzində bir dəfə olmaqla dörd dəyirmi masa təşkil ediləcəkdir. Layihə təqdimatının, dəyirmi masaların və ekoturların baş tutacağı ünvanlarda tədbirlər üçün hazırlıq işləri gör-mək və iştirakçıları bu ünvanlara aparıb-götürmək üçün fiziki şəxsə müqavilə əsasında ona məxsus Mercedes markalı mikroavtobusla göstəriləcək sürücü xidməti vasitəsi ilə həyata keçiriləcəkdir.

Müstəqil "Ana Kür" ekoloji maarifləndirici qəzetində icra müddətində 3 dəfə olmaqla, ekoturizm sahəsində beynəlxalq təcrübə, həmçinin ölkəmizdə bu sahədə aparılan işlər haqqında və ətraf mühitin mühafizəsində ictimaiyyətin

təbliği məqsədi ilə A-2 formatında tematik səhifələr çap edilməklə, Şirvan Milli Parkının sərhədləri yaxınlığındakı kəndlərin müxtəlif yaş qruplarına aid olan sakinlərindən və tam orta məktəblərin şagird və müəllim kollektivlərindən ibarət qruplarla Şirvan Milli Parkına və Babazanan dağındakı qədim insan məskənləri, palçıq vulkanları və "İsti Su" yerləşən ərazilərin hər birinə iki dəfə olmaqla dörd ekotur təşkil ediləcəkdir.

Rayonun məktəbli gənclər rəssamlarının təbiət mövzusunda işlərindən ibarət rəyən Dövlət Rəsm Qalereyasında sərgi təşkil ediləcəkdir. Gənclər məktəbli rəssamlara diplomlar və rəsm akseuarlarından ibarət dəst hədiyyə ediləcək, ən yaxşı işlər "Ana Kür" qəzetinin maarifləndirici səhifələrində dərc ediləcəkdir.

Milli Park əməkdaşlarının və layihə komandasının iştirakı ilə parkın sərhədlərində yerləşən kəndlərin layihədən faydalanan sakinləri ekotur iştirakçılarına və ziyarətçilərə lazım xidmətlərin, o cümlədən yaşayış yerləri, nəqliyyat, iaşə xidməti, müxtəlif marşrutlar üzrə gəzintilərin təşkili və digər yeni, daha cəlbedici məhsullar təklif etməyə maraqlı olacaqlar.

Ekoturizmin təbliği istiqamətində kəndlərdə təşkil ediləcək dəyirmi masaların, söhbət-diskussiyaların təşkili, ağac ək-mək və digər ekoloji tədbirlərin həyata keçirilməsi nəticəsində əraziyə yeni iş yerlərinin yaradılması, yerli əhalinin xidmət sahəsi üzrə işə cəlb edilməsinin təşkili prosesi sürətlənəcək, qonaqlara müxtəlif ekotur xidmətləri təklif olunacaqdır.

Ekoturizmin təbliği istiqamətində kəndlərdə təşkil ediləcək dəyirmi masaların, söhbət-diskussiyaların təşkili, ağac ək-mək və digər ekoloji tədbirlərin həyata keçirilməsi nəticəsində əraziyə yeni iş yerlərinin yaradılması, yerli əhalinin xidmət sahəsi üzrə işə cəlb edilməsinin təşkili prosesi sürətlənəcək, qonaqlara müxtəlif ekotur xidmətləri təklif olunacaqdır.

Ekoturizmin təbliği istiqamətində kəndlərdə təşkil ediləcək dəyirmi masaların, söhbət-diskussiyaların təşkili, ağac ək-mək və digər ekoloji tədbirlərin həyata keçirilməsi nəticəsində əraziyə yeni iş yerlərinin yaradılması, yerli əhalinin xidmət sahəsi üzrə işə cəlb edilməsinin təşkili prosesi sürətlənəcək, qonaqlara müxtəlif ekotur xidmətləri təklif olunacaqdır.

Ekoturizmin təbliği istiqamətində kəndlərdə təşkil ediləcək dəyirmi masaların, söhbət-diskussiyaların təşkili, ağac ək-mək və digər ekoloji tədbirlərin həyata keçirilməsi nəticəsində əraziyə yeni iş yerlərinin yaradılması, yerli əhalinin xidmət sahəsi üzrə işə cəlb edilməsinin təşkili prosesi sürətlənəcək, qonaqlara müxtəlif ekotur xidmətləri təklif olunacaqdır.

Ekoturizmin təbliği istiqamətində kəndlərdə təşkil ediləcək dəyirmi masaların, söhbət-diskussiyaların təşkili, ağac ək-mək və digər ekoloji tədbirlərin həyata keçirilməsi nəticəsində əraziyə yeni iş yerlərinin yaradılması, yerli əhalinin xidmət sahəsi üzrə işə cəlb edilməsinin təşkili prosesi sürətlənəcək, qonaqlara müxtəlif ekotur xidmətləri təklif olunacaqdır.

Ekoturizmin təbliği istiqamətində kəndlərdə təşkil ediləcək dəyirmi masaların, söhbət-diskussiyaların təşkili, ağac ək-mək və digər ekoloji tədbirlərin həyata keçirilməsi nəticəsində əraziyə yeni iş yerlərinin yaradılması, yerli əhalinin xidmət sahəsi üzrə işə cəlb edilməsinin təşkili prosesi sürətlənəcək, qonaqlara müxtəlif ekotur xidmətləri təklif olunacaqdır.

Ekoturizmin təbliği istiqamətində kəndlərdə təşkil ediləcək dəyirmi masaların, söhbət-diskussiyaların təşkili, ağac ək-mək və digər ekoloji tədbirlərin həyata keçirilməsi nəticəsində əraziyə yeni iş yerlərinin yaradılması, yerli əhalinin xidmət sahəsi üzrə işə cəlb edilməsinin təşkili prosesi sürətlənəcək, qonaqlara müxtəlif ekotur xidmətləri təklif olunacaqdır.

Ekoturizmin təbliği istiqamətində kəndlərdə təşkil ediləcək dəyirmi masaların, söhbət-diskussiyaların təşkili, ağac ək-mək və digər ekoloji tədbirlərin həyata keçirilməsi nəticəsində əraziyə yeni iş yerlərinin yaradılması, yerli əhalinin xidmət sahəsi üzrə işə cəlb edilməsinin təşkili prosesi sürətlənəcək, qonaqlara müxtəlif ekotur xidmətləri təklif olunacaqdır.

Ekoturizmin təbliği istiqamətində kəndlərdə təşkil ediləcək dəyirmi masaların, söhbət-diskussiyaların təşkili, ağac ək-mək və digər ekoloji tədbirlərin həyata keçirilməsi nəticəsində əraziyə yeni iş yerlərinin yaradılması, yerli əhalinin xidmət sahəsi üzrə işə cəlb edilməsinin təşkili prosesi sürətlənəcək, qonaqlara müxtəlif ekotur xidmətləri təklif olunacaqdır.

Ekoturizmin təbliği istiqamətində kəndlərdə təşkil ediləcək dəyirmi masaların, söhbət-diskussiyaların təşkili, ağac ək-mək və digər ekoloji tədbirlərin həyata keçirilməsi nəticəsində əraziyə yeni iş yerlərinin yaradılması, yerli əhalinin xidmət sahəsi üzrə işə cəlb edilməsinin təşkili prosesi sürətlənəcək, qonaqlara müxtəlif ekotur xidmətləri təklif olunacaqdır.

Ekoturizmin təbliği istiqamətində kəndlərdə təşkil ediləcək dəyirmi masaların, söhbət-diskussiyaların təşkili, ağac ək-mək və digər ekoloji tədbirlərin həyata keçirilməsi nəticəsində əraziyə yeni iş yerlərinin yaradılması, yerli əhalinin xidmət sahəsi üzrə işə cəlb edilməsinin təşkili prosesi sürətlənəcək, qonaqlara müxtəlif ekotur xidmətləri təklif olunacaqdır.

Ekoturizmin təbliği istiqamətində kəndlərdə təşkil ediləcək dəyirmi masaların, söhbət-diskussiyaların təşkili, ağac ək-mək və digər ekoloji tədbirlərin həyata keçirilməsi nəticəsində əraziyə yeni iş yerlərinin yaradılması, yerli əhalinin xidmət sahəsi üzrə işə cəlb edilməsinin təşkili prosesi sürətlənəcək, qonaqlara müxtəlif ekotur xidmətləri təklif olunacaqdır.

Ekoturizmin təbliği istiqamətində kəndlərdə təşkil ediləcək dəyirmi masaların, söhbət-diskussiyaların təşkili, ağac ək-mək və digər ekoloji tədbirlərin həyata keçirilməsi nəticəsində əraziyə yeni iş yerlərinin yaradılması, yerli əhalinin xidmət sahəsi üzrə işə cəlb edilməsinin təşkili prosesi sürətlənəcək, qonaqlara müxtəlif ekotur xidmətləri təklif olunacaqdır.

Ekoturizmin təbliği istiqamətində kəndlərdə təşkil ediləcək dəyirmi masaların, söhbət-diskussiyaların təşkili, ağac ək-mək və digər ekoloji tədbirlərin həyata keçirilməsi nəticəsində əraziyə yeni iş yerlərinin yaradılması, yerli əhalinin xidmət sahəsi üzrə işə cəlb edilməsinin təşkili prosesi sürətlənəcək, qonaqlara müxtəlif ekotur xidmətləri təklif olunacaqdır.

Ekoturizmin təbliği istiqamətində kəndlərdə təşkil ediləcək dəyirmi masaların, söhbət-diskussiyaların təşkili, ağac ək-mək və digər ekoloji tədbirlərin həyata keçirilməsi nəticəsində əraziyə yeni iş yerlərinin yaradılması, yerli əhalinin xidmət sahəsi üzrə işə cəlb edilməsinin təşkili prosesi sürətlənəcək, qonaqlara müxtəlif ekotur xidmətləri təklif olunacaqdır.

Ekoturizm nədir?

Ekoturizm - məqsədyönlü şəkildə təbii ərazilərə ətraf mühitin və yerli təbiətin vəziyyəti ilə daha da dərindən maraqlanmaq, bütün bunların daha da dərindən öyrənilməsi və dərk edilməsi məqsədilə edilən sayahətdir. Belə sayahətlər zamanı ekosistemin bütövlüyü qorunmalıdır. Bununla yanaşı ekosistemin qorunması yerli əhaliyə sərf edəcək şəkildə həyata keçiril-məlidir.

Ekoturizm həm təbiətin qorunmasına, həm də çıxarılmasına gətirib çıxara bilər. Ekoturizm turizm fəaliyyətinin yerli əhali ilə qarşılıqlı əlaqəsidir.

Ekoturizm turizmin elə növüdür ki, təbiət və adət-ənənələrlə tanış olmaqdır.

"Turizmin digər növləri ilə müqayisədə insanlar tərəfindən daha az korlanmış təbii ərazilərdə həyata keçirilir.

"Ekoturizm ətraf aləmin dağıdılmasına və onun keyfiyyətinin aşağı düşməsinə səbəb olmur.

"Müvafiq etibarla və bacarıqla həyata keçiril-məlidir.

Ekoturizmin daha bir məqsədi də yerli əhalinin təbiətdən zövq almasına şərait yaratmaqdır. Beləliklə ekoturizmin əsas prinsipləri bunlardır:

"Təbiətə sayahətdir, sayahətin məqsədi yerli təbiət və adət-ənənələrlə tanış olmaqdır.

"Sayahət zamanı ekologiyaya qarşı neqativ halların qarşısını almaq lazımdır.

"Ekoloji maarifləndirmə və məlumatlandırma
"Əhalinin turistik fəaliyyətdən gəlir əldə etməsi.

Ekoloji turizmin tarixi

və turistik ekskursiyalar daxildir. Belə turlar xüsusi ekoloji marşrutlarda işləyir.

"*Elmi turizm*". Ümumiyyətlə, bu vəziyyətdə qorunan milli parklar, təbiət qoruqları, zəkanlıqlar turistik yerlər kimi çıxış edirlər. Elmi turlar zamanı turistlər sahə müşahidə

şrutları, fiziki yüklərlə sayahət, yaşayış üçün çevrilən sayahət məşinləri daxildir. Ekoturizm bu cür ekstremal açıq istirahət ilə əlaqədardır ki, bu da alpinizm, qaya dırmanması, dağ yürüşü, buz dırmanması, dalğıc, speleoturizm, su, at, ski, xizək turizmini, ya-

lərini keçirir və tədqiqat ekspedisiyalarına qatılırlar.

"*Macara turizmi*". Uzaq bölgələrə səfərlər, velosipedlərdə qısa müddətli turlar, çətin ərazi vasitəsilə gəzinti mar-

mac paraşütünü ehtiva edir.

"*Təbiət ehtiyatlarına sayahət*". Zəngin ehtiyatlarda unikal və ekzotik təbii obyektlər və hadisələr çox sayda turisti cəlb edir. Kareliyada belə eko-

loji turizm çox inkişaf etmişdir. Və təəccüblü deyil, çünki Kareliyada təbiət parkı, 2 ehtiyat və 3 təbiət parkı mövcuddur, burada tamamilə yabam təbiətin böyüklüyünü hiss edə bilərsiniz. Bundan əlavə, ehtiyatları əsasən elmi qruplar tərəfindən ziyarət edilmişdir.

Azərbaycan ekoloji turizmi

Avropada ekoturizm xüsusi maraqlıdır, çünki bir-birindən nisbətən qısa məsafədə olduqca fərqli dillər və ənənələr yaşayan çox kiçik ölkələr var. Avropada ekoturizm variantları çoxdur: yaşıl ekoturizm, "velosiped", Almaniyada, Dağlıq Avstriya, mənzərəli rustik İtaliya, roman-tik Sloveniya, kosmik İslandiya və ya az öyrənilmiş Slovakiya.

Ən böyük ekoturizm pərəstişkarlarının Avropada yaşadığını söyləmək lazımdır. Onlar Almanlar, ingilislər, İsveçrəlidir. Ölbəttə, özləri üçün qorunan ərazilərin qorunması çox vacibdir. Köhnə Dünyanın bütün ölkələrində praktik olaraq dövlət siyasətinin vacib bir hissəsidir.

Azərbaycanda böyük potensialı olan ekoturizm

Əvvəllər turizm deyəndə, təsəvvürə ilk olaraq dəniz, qum, çimərlik və günəş, sonra isə kondisionerli otaq gəlirdi. Lakin son illər xarici turistlər ucqar, mənzərəli, təkrar olmayan yerlərə sayahət etmək, meşələrdə gəcləmək, quşların səsinə eşitmək, dağlara çıxmaq, təbii bulaqlardan su içmək, bir sözlə, təbiətin qoynunda dincəlmək, ocaq üstə bişən təamlardan dadmaq istəyirlər. Ona görə də, turizmin bu növü artıq dünyanın diqqət mərkəzindədir, ekoloji və iqtisadi baxımdan sərfəli, macərə axtaranlar üçün də maraqlıdır. Mütəxəssislər qeyd edir ki, böyük şəhərlərdən gələn insanlarda adi kənd evində yaşayış istirahət etmək arzusu olur. Buna "kənd turizmi", "agroturizm" də deyilir. Adından da bəlli olduğu kimi, yerləşmə obyekti kənd evidir. Kənd evi qısa müddət ərzində buraya qonaq gəlmiş turistə qidalanma, yerləşmə, lazım gəldikdə ekskursiya və digər xidmətlər təqdim edən kiçik mehmanxana müəssisəsinə çevrilir.

Kənd yaşıl turizmi XX əsrin 70-ci illərindən başlayaraq dünyanın müxtəlif ölkələrində, xüsusi ilə də Avropada inkişaf edib. Azərbaycan da bu turizm növünün çox böyük potensialı mövcuddur. Əsrarəngiz təbiətə, zəngin tarixi abidələrə, adət-ənənələrə, mədəniyyətə və mətbəxə malik kəndlərimiz var. Hacıkənd və Lahuc qəsəbələri, Kiş, İlisu, Xınalıq ölkəmizdə kənd yaşıl turizminin daha da inkişaf etdirilməsi üçün böyük imkanlara malik yaşayış məntəqələridir. Demək olar ki, ölkəmizin bütün kəndlərində bu turizm növünü inkişaf etdirmək olan. Hazırda Quba, Qusar, Şəki, Qax, Zaqatala, Xaçmaz, Lənkəran, Astara, Masallı, Lerik, Göygöl və digər rayonlarımızın kəndlərində kənd yaşıl turizmi müəyyən dərəcədə fəaliyyət göstərir.

Maraqlıdır, hazırda ölkəmizdə bu turizm növünün inkişaf səviyyəsi necədir, insanlar maarifləndirmək üçün nə kimi işlər görülür?

Azərbaycan Turizm Assosiasiyasının rəsmisi qeyd edib ki, bu turizm növünün inkişafı üçün ölkəmizdə geniş imkanlar var. İnfrastruktur qurulmağa başlayıb. Düzdür, bu iş çox da böyük - kütləvi şəkildə deyil, amma yavaş-yavaş artıq bununla bağlı işlər gedir. Azərbaycanın meşə relyefinin zənginliyi, həmçinin iqlim şəraitinin əlverişli olması bu sahədə müəyyən addımlar atmağa imkan yaradır. Buna görə də hazırda Azərbaycanda ekoturizm inkişaf mərhələsindədir. Ekoturizm əsas etibarilə təbiətə bağlıdır. Turist həm ətraf mühiti seyr edir, həm də onun qayğısına qalır. Bəzən olur ki, ağacəkmə aksiyaları şəkildə həyata keçirilir. Yəni, bunun bir çox qolları var. Azərbaycanda da, hazırda əsasən şimal bölgəmizdə - daha çox Zaqatala, Balakən, Qəbələ zonasında ekoturizmə bağlı işlər gedir. Bu sahənin istənilən səviyyədə inkişafı üçün birinci növbədə dövlət dəstəyinə böyük ehtiyac var. Bu, sərsəf etdirmək olan. Hazırda Quba, Qusar, Şəki, Qax, Zaqatala, Xaçmaz, Lənkəran, Astara, Masallı, Lerik, Göygöl və digər rayonlarımızın kəndlərində kənd yaşıl turizmi müəyyən dərəcədə fəaliyyət göstərir.

mayə yatan insanlarda da stimula yaradır. Yaxşı olar ki, boş təbiət əraziləri, sırf turizm imkanlarını genişləndirmək üçün sərmayə yatırın insanlara verilsin ki, onlar da bunu inkişaf etdirə bilsinlər.

Ekoturizmlə bağlı insanların maarifləndirmək üçün birinci növbədə müxtəlif marşrutlar işlənilib hazırlanmalıdır və bu işdə həm dövlətin, həm də turizm şirkətlərinin üzərinə böyük işlər düşür: Turizm şirkətləri yeni və fərqli marşrutlar işləyib turistlərə təqdim etməlidirlər. Milli parklarımızın olması bu sahənin inkişafına təsir edir. Azərbaycan Turizm Assosiasiyası keçən il Şirvan Milli Parkına infotur təşkil edib, oranın imkanlarını turizm şirkətlərinə göstərmişdir. Bundan sonra digər turizm şirkətləri də turlar təşkil etməyə başladılar. İnsanları maarifləndirmək turizm şirkətlərinin üzərinə düşür. Onlar yeni turlar, yeni marşrutlar hazırlamalı, bunun təbliğini də qurmalıdır ki, insanlar ekoturizmə maraqlı göstərsin.

Şirvan Milli parkına ekoloji marşrutlar

I Marşrut
"Şirvan Milli Parkı ilə tanışlıq" turist marşrutunun təsviri (Qızılqaz gölü -il boyu)

Şirvan Milli Parkında ekskursiya (Milli Parkın məlumat mərkəzi, ərazisi, təbiəti, vəhşi heyvanlar və quşlar, həmçinin digər bioloji müxtəlifliyi, ərazidəki möhtəşəm "Qızılqaz gölü" ilə tanışlıq, estakada və müşahidə qülləsindən gölün müşahidəsi).

Şirvan Milli Parkının "Gölkənarı" ekoturizmin mərkəzində dincəlmə, çay və nahar yeməyi (qonaqların seçimi ilə).

Göl kənarı piyada gəzinti
Bakıya qayıtma
Marşrutun təxmini müddəti 8 saatdır.

II Marşrut
"Laqunaya sayahət" turist marşrutunun təsviri (Əsasən yaz, yay, payızın əvvəli).

Şirvan Milli Parkı ilə qısa tanışlıq (ərazidəki möhtəşəm "Qızılqaz gölü" ilə tanışlıq, estakada və müşahidə

qülləsindən gölün müşahidəsi)
"Gölkənarı" ekoturizmin mərkəzində dincəlmə, çay fasiləsi (qonaqların seçimi ilə)

Milli Parkda məskunlaşmış ceyran populyasiyasının təbii ərazinin mərkəzindən keçən yolla Bəndovan dağına sayahət.

Bəndovan dağı, onun qədim tarixi, rəvayətləri ilə tanışlıq.

Tarixi məkan olan Bəndovan Pirini ziyarət.

Laqunaya sayahət, çoxsaylı müxtəlif quş növlərinin müşahidəsi
Xəzər dənizinin ekoloji təmiz, ekzotik və müalicəvi Qızıl qum sahilli çimərliyində, vəhşi təbiətin qoynunda istirahət.

Bakıya qayıtma
Marşrutun təxmini müddəti 12 saatdır

III Marşrut
"Qırmızı qum sahilinə sayahət" turist marşrutunun təsviri (Əsasən yaz,

yay, payızın əvvəli)
Şirvan Milli Parkı ilə qısa tanışlıq (ərazidəki möhtəşəm "Qızılqaz gölü" ilə tanışlıq, estakada və müşahidə qülləsindən gölün müşahidəsi)

"Gölkənarı" ekoturizmin mərkəzində dincəlmə, çay fasiləsi

Piyada gəzinti
Dəniz sahilli marşrut üzərində qədim "Yulğun" pirini ziyarət

Xəzər dənizinin ekoloji təmiz, ekzotik və müalicəvi Qızıl qum sahilli çimərliyində, istirahət

"İydlilik"də gəzinti (Ekoturizm şəhəri)
Bakıya qayıtma
Marşrutun təxmini davamı 10 saatdır

Dünyanın axırınacan getmək istədi

Kimsələr çəkən bir dərdi,
Şairlər min qat keçirir...

2012-ci ilin dekabr ayından qovrulmağa başladı. Özünün dediyi kimi, ömrünə "qara kağız" aldı. Amma Allaha bağlı olduğundan tək ümidini ona bağladı:

Bir sevgi yolunda qovruldu, bışdim,
Nə haqqı tapdadm, nə yön dəyişdim.
Mən sənə canımı qurban demişdim,
Yolunda ümidim kəsilir, Allah!

Çəkdiqləri azmış kimi, canına, qanına işləmiş zəhrimar xəstəliyə baxmadan "Ulduz" jurnalında çalışmaqda çağdaş poeziyada qələm işlədənlərlə təmasda olur, məsləhətlərini verib, tövsiyələrini bildirir.

Sonsuz arzularının cıdırına düşmüşdü. Ən böyük arzusu isə oğlunun toyunu görmək, qol açıb oynamaq, oynamaq idi. Elə bil Ulu Tanrı ana qəlbinin səsinə-ününü eşitdi. Arzusunu gözündə qoymadı. O gün köksdolusu nəfəs aldı. Bulanıq Kür çayının sahilində doğma torpağın sərin havasını ciyərlərinə çəkdi.

Şair olmaq isə elə bil onun boy-buxununa ölcülmüşdü. Amma bilirdi, enişli-yoxşulu, ağırılı-acılırdı bu yol. Yazırdı. Yazdıca sözlər bir-birinə qoşulub mısralara, mısralar isə bəndlərə çevrilirdi. Daşdığı ağır yükədən bir qədər uzaq durmağa, bəlkə də unutmaya çalışırdı. Poeziya fırtınasıyla qarşılaşırdı, dör-dör döyüşən, fəryad qoparan ürəyi də bununla bacarmırdı. Bəlkə elə buna görə də :

Keçin qabağuma yolumu tutun,
Bir az ərək ələyib qolumu tutun,
Həmişə bir yandan əlimi tutun,
Siz məni qoymayın şair olmağa.

-deyib hayqırırdı.

Fərqanə Mehdiyəyə niyə istəməirdi şair olmağa? Nədən qoxurdu? Əslində həyatda heç nədən qorxusu yox idi. Sadəcə düzişli, nizamlı, ölçülü, bir-birinə hay olan sözlərlə rahatlanmaq, bir hovur dincəlmək istəyirdi. Anlayırdı ki, bu ilahi bir vergidi. İlahidən gələn təbi, ilhamı geri qaytarmaq mümkünsüzdü.

Talehin köçümə köçü çatmadı,
İstədim "beş" alam, "üç"ü çatmadı.
Anamın, atamın gücü çatmadı,
Siz məni qoymayın şair olmağa.

Fərqanə qadınları bütün dövrlərdə kişilərə arxa-dayaq durmağa, onları sındırmağa çağırırdı:

Siz elə bilməyin kefindən çıxıb,
Rahət baş qoyurlar elə balmıca.
Səhərdən-axşama evindən çıxıb,
Düşürlər bir parça çörək dalmıca.

Çörək demişkən, ən məşhur şeirlərindən biridir "Təndir". Təndir çörəyini kim dadmayıb? Ağbırək analarımız, nənələrimiz zaman-zaman təndirdə çörək bişiriblər. Hələ də təndir çörəyinin ətri, qoxusu burnumuzdan getməyib. Bizləri o təndir çörəyi ilə böyüdüb analarımız. Fərqanə o illərin araya ərsəyə gələn təndir çörəyini, təndiri elə hallandırır ki...

Əyninə özgə don geyməyən anam,
Təndir tüstüsündən yüz don geyərdi.
Başını bir kəmə aymayən anam,
Təndirə çatanda min yol əylir.

Şeiri canından çox sevan həmyerli şairəmiz həmişə qələminin gözündən yaş axırdı. Qələmi də Qarabağ ağsı dedi:

Şeirlə bölürəm bu tən dərdimi,
Vəraqar üstündə tən dərdimi...
Yazıram yurd - yuva, vətən dərdimi,
Sevgi şeirləri yazı bilirməm.

Yaman tələdi dünyanın axırına çatmağa. Şeirlərinə qoşulub yol aldı.

Bu yerin altını üstədən tutasan,
Yıxılan bir qəfil səsdən tutasan.
Ağlına gəlməyən kəsdən tutasan,
Gedəsən dünyanın axırınacan.

Bir başqa mısrasında isə:

Heç kim bilmir qisməti...
Sınacaq, aylacaq...
Bu gündən sabahadək...
Basına nə gələcək?

Həyat sirdi, nağıldı.
Batıb boğula bilər.
Ömür muncuq kimidi.
Qəfil dağla bilər.

Muncuq olan ömrünün qəfil dağılma xəbərinə onu sevanlar, şeirlərinə vurulanlar acı kədərlə qarşıladı. Yatmış şəhərə yol alan şairə bacımız, dünyanın o başında, axırında ruhun şad, məkanın cənnət olsun.

Təyyar Nəzirli.

Əsrin belasına çevrilmiş "narkomanlıq"

Rəcəb Hacıyev,
Salyan rayon
prokurorunun
müavini, I dərəcəli
hüquqşünas

Narkotiklərin qanunsuz dövriyyəsi və narkomanlıq bu gün dünyanı narahat edən əsas problemlərdən biridir. Həmin problemin vurduğu ziyanın həcmi praktiki olaraq çox böyükdür və həm narkotik istifadəçisinin şəxsiyyətinin təcridə pisləşməsinə, cəmiyyətin maddi-texniki və intellektual potensialının aşağı düşməsinə, genofondu pisləşməsinə və bir çox mənfəi hallara gətirib çıxarır. Bu baxımdan Azərbaycan Respublikası da digər dövlətlər kimi narkomanlığa və narkotik vasitələrin qanunsuz dövriyyəsinə qarşı mübarizə üsullarını daha da təkmilləşdirir, sosial-iqtisadi sabitliyin təmin edilməsi, insanların sağlamlığını, rifahının və mənavi-əxlaqi dəyərlərinin qorunması məqsədilə narkomanlığa, narkotiklərin qanunsuz dövriyyəsinə qarşı mübarizəni ümumdövlət vəzifəsi kimi müəyyən etmişdir. Buna baxmayaraq hər bir vətəndaş narkotik vasitələrin istifadəsi ilə bağlı mübarizəni yalnız dövlətin vəzifəsi kimi bilməməli, bu sahədə bütün imkanlarından istifadə edərkən özlüyündə və müvafiq dövlət orqanları ilə qarşılıqlı fəaliyyət çərçivəsində dəstəyini əsirgəməməli, cəmiyyətimizdə narkomanlığa qarşı mübarizənin gücləndirilməsi, antinarkotik təbliğatı, ictimai maarifləndirmə işinin əhatəsinin genişləndirilməsində fəal iştirak etməlidir.

Təəssüf hissi ilə qeyd etmək istəyirəm ki, Salyan rayonunda hüquq-mühafizə orqanları tərəfindən narkotik vasitələrin qanunsuz dövriyyəsinə qarşı qatıyətli mübarizə aparılmaqla da həmin cinayətlərin törədilməsi dinamikasında artım müşahidə edilir. Belə ki, 2019-cu il də Salyan rayonu ərazisində narkotik vasitələrin qanun-

suz dövriyyəsi ilə bağlı aşkar edilmiş cinayətlərin sayı 2018-ci ildəki 76-dan 91-dək 15 fakt artmış, həmçinin qeydə alınmış narkotik vasitələri satışı məqsədilə əldə etmə və satma cinayətlərinin sayı da 14-dən 15-dək 1 fakt artmışdır. Belə ki, Salyan rayon polis şöbəsində istintaq aparılan cinayət işlərinin təhlili zamanı müəyyən edilir ki, narkotik vasitələrdən istifadə edən şəxslər ifadə verərkən ona narkotik vasitəni satan şəxsə münasibətdə "salyançılıq" hissi ilə yanaşaraq satan şəxsin adını çəkməyin ayıb bir hərəkət olduğunu, bununla da saxlandığı istintaq təcridxanasında və ya cəzaçəkmə müəssisəsində cəza çəkən məhkumlar tərəfindən qanuna biləcəyindən qorxaraq nəticədə qeyri-səmimilik göstərib əldə etdikləri narkotik vasitənin mənbəyi barədə real məlumat vermədən guya həmin narkotik vasitələri təsadüf nəticəsində tapdıqlarını göstərirlər. Bu isə özlüyündə narkotik vasitələri satan şəxslərin müəyyən edilərkən cinayət məsuliyyətinə cəlb edilməsində ciddi çətinliklər yaratmaqla yanaşı, narkotik vasitələrin satışı ilə məşğul olan şəxslər üçün münbət şəraitin yaranmasına, başqa-başqa şəxslərə narkotik vasitələr satmaqla istifadəçi sayının artmasına, bu tipli cinayətlərin yenidən törədilməsinə gətirib çıxarır. Bundan başqa rayon prokurorluğu məhkəmələri tərəfindən daxil olmuş ölümlə bağlı məlumatlar əsasında hadisə yerinə çıxarkən araşdırma zamanı müəyyən edilmişdir ki, rayon ərazisində yaşayan müəyyən qrup sakinlərin arasında narkotik vasitələrin istifadəsi, psixoloji və fizioloji olaraq sürətli şəkildə asılılığa səbəb olur ki, həmin narkotik istifadəçilərinin sağlamlıq baxımından zərər gördüklərini bilərəkdən istifadəyə davam edir və növbəti etaplarda dərman narkotik maddənin qəbul dozasını miqdarını artırmaqla nəticədə ölmələrinə gətirib çıxarır. Salyan rayonunun 140 minə yaxın əhalisi olmaqla min nəfər şəxsin narkotik vasitələrdən istifadə ilə bağlı qeydiyyata olması da özlüyündə mövcud vəziyyətin ürəkaçandırmağından xəbər verir.

-Maraq və ilk istifadə.

Belə ki, narkotik istifadəçiləri ilə danışıq zamanı onların bir qisminin narkotik maddələrdən ilk öncələr maraqlı olaraq istifadə etdikləri, sonradan isə buna qarşı iradələri çatmadığı üçün davamlı olaraq istifadə etməyə başladığını görməkdədir.

-İradə zəifliyi.

Yaşadığı həyatda problemlər, problemlərin həllində zəiflik göstərməklə təslim olan və əsəblərinə hakim ola bilməyən, stressə başa çıxmada çətinlik çəkən, ətraf mühitin təzyiqlərinə qarşı çıxma bilməyən insanlar daha riskli qrupa daxildir. Uğursuz məktəb həyatı ilə birlikdə təhlükəli davranışlar göstərən gənclər də narkotik vasitələrə meyl göstərilməkdədir.

-Ailə daxili münasibətlər və problemlər.

Ailə daxili münasibətlərin təməlinə valideynlər tərəfindən qaydalar təbiiq edilməlidir. Çünki qayda-qanun olmayan ailədə xaos yaşanır. Eyni zamanda, təbiiq edilən qaydalar da başa düşülən və təbiiq mümkün olmalıdır. Sağlamlıq əsasları qurulan ailələrdə bütövlük və bir olma hissi olan qaydalara hörmətə yanaşılmalıdır. Xüsusilə də ciddi xəstəliklərin, ölümlərin baş verdiyi kritik vaxtlarda ailə birliyinə çox ehtiyac vardır. Kritik vaxtlarda, ailə içərisində güclü və sağlamlıq bir münasibət isə narkotik vasitələrdən istifadəyə bulaşmadan rahatlıqla uzaq durmaq mümkündür. Buna müsbət təsir edən amillərə həmin inanc, dəyərlər, dözümlülük daxildir. İnternet resurslarında təhlükə saçan video-görüntülərdən qorunmaq üçün uşaqlar və gənclər ailə nəzarətində olmalıdır. Uşaqları günahlandırmadan və sözünü kəsəndən dincəlmək lazımdır. Uşağın valideynə olan hörmət və güvənini artırmaq vacibdir. Eləcə də uşaq məktəb, ətraf çevrəsi və ev həyatı ilə əlaqəli düşüncələrini dilə gətirməkdən çəkinməlidir. Qadağan və zərərli olan maddələrin istifadəyə təhrik edən şəxsə qarşı münasibətləri kəsərək qəti bir tərzdə "xeyr" deyilməsi çox vacibdir. Əksinə, narkotik vasitələrdən istifadə edən və ya alkoqolik olan valideynlərin uşaqları narkotik

maddə istifadəsinə və asılılığa meyillidirlər. Bunun zamanında rahatlıq ortama böyüyən və ya boşanmış ailələrin uşaqlarında narkotik maddələrdən istifadəyə gedən yolun qısaltdığı qəbul etməkdir.

-Dostluq, tanışlıq

münasibətində olduğu şəxslərin təsiri.

Dostluq münasibətlərinin olduğu qrupda narkotik maddə istifadəçisinin və narkotik maddələrdən istifadə edilməsi, bu istiqamətdə təhrikədiçilik təkliflərinin olması ciddi bir təhlükədir. Belə ki, münasibət saxladığın qrupdakı şəxslərin narkotik maddələrdən istifadəsi və istifadəyə qarşı təhrik edici davranışları həmin istifadə etməyən şəxslərin də zaman keçdikcə narkotik maddələrdən istifadəsinə yol açmaqdadır ki, bu da gözənilən haldır.

-Əyləncə. Bir qrup şəxslərdə isə narkotik maddələrdən əyləncə, kef almaq və ya həzz hisslərinin artırılması məqsədilə istifadə edildiyi aşkar edilmişdir.

-Ağrıların olması, xəstəlik, bəhanəsi.

Bir qisim narkomanların isə xəstəliklərini bəhanə edərək, ağrıları azaltmaq, yaxud rahatlamaq üçün də narkotik maddələrdən istifadə etdikləri görünməkdədir.

Sadələndirən halları qeyd etməklə əminəm ki, cəmiyyətimizdə var olan hər bir insan gələcək nəsillərin fiziki və mənavi baxımdan sağlam böyüməsi, inkişafı üçün əlindən gələni edib narkomanlığa qarşı mübarizədə bir vətəndaş kimi məsuliyyətini dərk edərək barışmaz mövqe tutacağı halda əsrin belasına çevrilmiş narkomanlıqla mübarizədə müsbət, effektiv nəticələrə nail olmaq mümkündür.

Bunun üçün narkotik vasitələrin istifadə səbəbləri tam araşdırılmaqla buna şərait yaradan halların aradan qaldırılması üçün birlikdə əl-ələ verib mübarizə aparılmalıdır. Bu mübarizədə əsas faktor cəmiyyəti narkotik vasitələrdən uzaq tuta biləcək yolları araşdırmaq və istifadəsinə əngəlləmək üçün lazımi tədbirləri görməkdir. Narkotik vasitələrə qarşı maarifləndirmə ilk olaraq ailədə başlayıb ətraf çevrəmizdə davam etdirilməlidir.

Bizlər milli dəyərlərimizi və inancımızı üstün tutub sağlam ruh və düşüncələrimizlə inamlı addımlar ataraq barışmaz mövqe tutacağımız halda əsrin belasına çevrilmiş narkomanlıqla mübarizədə qalib olacağıq.

Vidalaşma

Yeri görünür dostlar arasında

2020-ci ildə yaşadığımız əlamətdar günlərin, bayramların doğurduğu sevinci anılarla bərabər sayılacaq qədər itkilərimiz, sarsıntılarımız da oldu. Koronavirusu gətirdiyi bəlalardan, aldığı canların sayı isə artmaqdadır. Vaxtsız itkilər erməni düşmənlərimizlə mübarizədə torpaqlarımızın müdafiəsində yaşandanda bunu ümumxalq kədəri kimi anırıq. "Başın sağ olsun, Vətən!,- deyirik. Qürur duyuruq ki, yeni qəhrəmanlarımız-mübarizlərimiz, ramillərimiz, təbrizlərimiz yetişir..."

...Əsl dost da mənim üçün vətənin bir parçası qədər əziz və qiymətli. Onu itirmək, yoxluğu, əbədi ayrılığı ilə barışmaq heç də asan deyil...Və əsl dost itikisini də heç kimə arzulamıram. Onun vaxtsız dünyadan köçməsinə, doğmaları ilə bərabər, dostları və yaxınları da çox ağır itki kimi

qarşılaşırlar. Və onu əbədi dünyaya böyük hörmət, izzət və ehtiramla yola salırlar. Faiq Azad oğlu Zaidov bu dünyada 55 il yaşadı. Onunla bir gün, bir saat bir yerdə olmaq kifayət idi ki, yaşından nə qədər çox bilikli, məlumatlı, əhatəli bir yoldaş, həmsöhbət olduğuna əmin olasan. Heç bir ali təhsil almasa da, böyük həyat universiteti bitirmişdi. Faiqın uşaqılıq illəri və yetkinlik çağları gözəllərində qarşılaşmışdır. Onun iş və ailə qurması, oğul-uşaq tərbiyə edib, təhsil verməsi, evləndirməsi bir kino lentini kimi gözəllərini önündən keçir.

Hər işi səliqə ilə, zamanında gördü. Sanki ömrünün bu qədər qısa olacağını bilirmiş kimi... Yaşadığı məhəllədən başlamış həyatında ökib-becərdiyi meyvə ağaclarına, güllərə qədər hər şey bir nizamın, səliqə-səhmanın nümunəsi idi. O,

bağçasında hansı gülün nə vaxt açacağını və nə vaxt solacağını bəlkə bilirdi. Hətta, məzari üstünə düzüləcək gülləri də özü kəmişdi.

Cox gənc yaşlardan əlini zəhmətə, sənətə alışdırmışdı. "Bilmirəm, bacarmıram" deyirdi iş yox idi. Hələ gənc yaşlarından Rusiyaya, Almaniya, Türkiyəyə səfərlər etmiş, təcrübə toplayaraq respublikamızda ilk müasir ev və ofis mebelləri istehsalçılarından biri olmuşdu. Bu iş ona yeni dostlar, cəmiyyətdə hörmət və izzət gətirmişdi. Dürüstlük və səxavətlik. O, bu əməli ömrünün axırına kimi sadıq qaldı.

Faiq həm də təbiət vərğünü, peşəkar ovçu idi. İnsanlar kimi quşların da, heyvanların da bəzi xüsusiyyətlərini yaxşı bilirdi. Təbiət qoynuna getmək, dostları arasında vaxt keçirmək onun ən çox sevdiyi

məşğuliyyəti idi.

Son illər ağır xəstəliyə tutulsa da, özünü təmkinli, qürurlu aparırdı. Ölümün gözüne sona qədər dik baxa, mənən ona qalib gələ bildi. Cismən isə canı qədər sevdiyi torpaq onu qoynuna aldı.

Bu kiçik dost vıdısı yazısında anası Hacı Məsmə xanım, həyat yoldaşı Dürdanəyə, oğlu Sahibə, qızlarına və bacılarına, qədərli Akifə başsağlığı verir, dərslərini şərik oluram.

Faiq Zaidovun xatirəsi onu tanıyanların qəlbində əbədi yaşayacaqdır.

Dostları adından Rüstəm.

DAŞ YONANLA SÖHBƏT

Usta, alverin çox olar,
Bu qara rüzgarla çağla.
İstəyirsən bir beh verim,
Yaxşısını mənə saxla.

Hardan gəlib çıxdım bura,
Bir özgə yolum olmadı?
İndindən alım, sonralar
Bəlkə heç pulum olmadı...

Bax, üzümə baxır o daş,
Sındırma könlü xoş olsun.
Eləsin saxla, qardaş,
Başıma yaraşan olsun.

Bəlkə almasam da olar,
Bu ehtiyac bir həvəsid.

Qəbrimin üstə qoymağa
Başıma düşən daş bəsdii!

Birin behlə, çıxım gedim,
Kimsəyə gərək olmasın.
Nə qərībā peşən varmış,
Görüm, mübarək olmasın!

Yonduğun məzar daşları,
Sənə dərd, azar verməsin.
A müştəri gözələnim,
Heç Allah bazar verməsin!

GEDƏSƏN DÜNYANIN AXIRINACAN

Bu nağıl dünyanın dilindən tutub
Gedəsən dünyanın axırınacan.
Bir dəli sevginin əlindən tutub
Gedəsən dünyanın axırınacan.

Özümdən kənara hərdən çıxasan,
Göydən ayrılasan, Yerdən çıxasan.
Pünhan saxladığın sirdən çıxasan,
Gedəsən dünyanın axırınacan.

Əl atıb cəmənin gülün götürüb,
Əyilib ocağa külün götürüb.
Əlinə bir kağız, qələm götürüb
Gedəsən dünyanın axırınacan.

Bu yerin altını üstən tutasan,
Yıxılan bir qəfil səsdən tutasan.
Ağlına gəlməyən kəsdən tutasan,
Gedəsən dünyanın axırınacan.

Qurumaz gün üzü, bu dərdi sər ki,
Xatirən açılı yoluna sərgi -
Ablə əllərinə bir daş, bir çəki,
Gedəsən dünyanın axırınacan.

Fərqanə Mehdiyəyə.

Təsisçi və baş redaktor: R.S. Məlikov	KapitalBank Salyan r-n filialı, kod: 200435 VÖEN № 9900003611 M/H № 0137010001944 SWIFT AIBAZ 2x VÖEN № 7000403892 H/h № AZ20AİİB 38210019444300309143	Ünvan: AZ 5200 Salyan ş. Y.Xankişiyev küçəsi-22. Telefon: 050-381-15-42. E-mail: ana-kur2011@mail.ru
Redaksiya kollektivi ictimai əsaslarla çalışır	İcraçı direktor-Leyla Nəsirova, AJB-nin üzvü.	Tiraj: 1000 ədəd. Qiyməti sərbəst.
Qəzet Azərbaycan Respublikasının Ədliyyə Nazirliyində qeydə alınmışdır: № 10/ M-4153.	Qəzet "Ana Kür"-də yığılıb və "B-Z" nəşriyyatında çap edilmişdir.	Müəlliflərlə redaksiyanın məvqeyi uyğun gəlməyəcək bilər.